

Vastaus valtuustoaloitteeseen 8/2021: Walkers-nuorisokahvilan perustaminen Kirkkonummelle
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 12.12.2023 § 80
328/12.05.02/2021

Valmistelija	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö Päivi Sorvari etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihe)
Päätösehdotus	Varhaiskasvatusjohtaja Vesiluoma Anu Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päättää antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen 8/2021: Walkers-nuorisokahvilan perustaminen Kirkkonummelle ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että valtuusto pitää vastausta riittävänä ja aloitetta loppuun käsiteltynä.
Käsittely	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö Päivi Sorvari oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.
Päätös	Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti.
Tiedoksi	-
Selostus	Walkers-toiminta Walkers-toiminta on Aseman Lapset ry:ssä kehitetty nuorisotyön muoto, joka perustuu vapaaehtoisten aikuisten antamaan aikaan ja läsnäoloon. Walkers-toiminta toteutuu perinteisesti Walkers-kahvilan muodossa. Kahvila toimii kohtaamispaikkana, jossa koulutetut vapaaehtoiset ja toiminnan vastuutahon työntekijät tarjoavat nuorille keskusteluseuraa, kahvilapalveluita ilman ostopakkoa sekä turvallisen aikuisen läsnäoloa. Kaikki nuoret ovat tervetulleita kahvilaan omina itsenään ja heihin suhtaudutaan myönteisesti, tasa-arvoisesti ja yksilöllisellä tasolla kunnioittavasti. Myös päihtynyt nuori otetaan vastaan toimintaan. Walkers-toiminnan tarkoituksena on mahdollistaa aikuisten ja nuorten hyväksyvä ja turvallinen kohtaaminen sekä edistää nuorten itsenäistymistä ja kasvamista vastuullisiksi aikuisiksi. Walkers-toiminta on ammatillisesti ohjattua ja tarkoitettu kaikille alle 18-vuotiaille nuorille. Perusideana on kaikkia mukana olevia koskeva lausahdus "Ollaan ihmisiksi". Walkers-toiminnassa toimitaan matalan kynnyksen periaatteella, ja aikuiset kohtaavat nuoria hyvällä ja reilulla asenteella. Walkers-toiminnassa nuoret voivat viettää aikaa kaveriporukalla, yksin tai turvallisten aikuisten seurassa. Tarvittaessa nuorille tarjotaan syvällisempää tukea ja ohjausta elämäntilanteeseensa. Aseman Lapset ry toimii valtakunnallisena taustayhteisönä kaikille Walkerseille. Walkers-toimintaa voivat toteuttaa Aseman Lapset ry:n kanssa yhteistoimintasopimuksen allekirjoittaneet taustayhteisöt, eli kunnat, seurakunnat sekä yhdistykset. Tarvittaessa Walkers-taustayhteisöt saavat järjestöltä tukea toiminnan käynnistämiseen. Tätä tukea ovat muun muassa Walkers-toimintavastaavien ja vapaaehtoistyöntekijöiden koulutukset sekä tarvittavat Walkers-materiaalit.

Walkers-toimintaan liittyminen ei maksa taustayhteisöille mitään, mutta paikallisesti sillä täytyy olla riittävä oma rahoitus, tilat sekä muut oleelliset toimintaresurssit.

Kirkkonummen kunnan nuorisotyö

Nuorisolain 1285/2016 mukaisesti kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukea nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisolaissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita.

Nuorisolain mukaisesti nuorisotyön tavoitteena on muun muassa edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa.

Kirkkonummen kunnan nuoriso- ja liikuntapalvelujen palveluyksikön vastuualueella on kunnallisen nuorisotyön järjestäminen Kirkkonummella. Nuorisolain mukaista nuorisotyötä toteutetaan tällä hetkellä kaikkien kolmen kuntakeskuksen: keskustan, Masalan ja Veikkolan alueella mm. avoimen nuorisotilatoiminnan, verkkonuorisotyön, jalkautuvan nuorisotyön, etsivän nuorisotyön, Ohjaamon nuorten palveluohjauksen, ehkäisevän päihdetyön sekä mm. yläkouluilla tapahtuvan koulunuorisotyön kautta. Lisäksi toteutetaan yhteistyössä nuorisotyö raiteilla -kumppaneiden kanssa jalkautuvaa nuorisotyötä siellä missä nuoret liikkuvat, kuten raiteilla ja kauppakeskuksissa. Yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa järjestetään koko kunnan alueella valtionavustuksella tuettua Harrastamisen Suomen mallin mukaista maksutonta harrastustoimintaa. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan myöntämien avustusten kautta kunta tukee myös kirkkonummelaisten nuorisoyhdistysten järjestämää nuorisotoimintaa. Kunnassa toimii myös nuorten oma vaikuttamistoimielin, nuorisovaltuusto, jonka toimintaa ohjataan nuoriso- ja liikuntapalveluista.

Alueellinen nuorisotyö

Alueellisen nuorisotyön yksi toimintamuoto on avoin nuorisotilatoiminta. Nuorisotilatoiminnan tavoitteena on, että lapsista ja nuorista kasvaa vastuullisia omasta elämästään, toisista ja ympäristöstä huolehtivia kansalaisia, joilla on terveet elämäntavat. Lisäksi tavoitteena on, että lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus ja kykyä osallistua sekä vaikuttaa omiin ja yhteiskunnallisiin asioihin.

Avoin nuorisotilatoiminta Kirkkonummella on tarkoitettu kolmasluokkalaisista 17-vuotiaisiin. Nuorisotilalle voi tulla viettämään aikaa yhdessä kavereiden kanssa tai yksin. Toiminta on täysin maksutonta, vapaaehtoista sekä avointa kaikille ja toimintaa suunnitellaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Tiloilla järjestetään lasten ja nuorten toivomusten mukaista toimintaa kuten pienimuotoisia teemoitettuja tapahtumia, harrastustoimintaa ja peli-iltoja, mutta nuorisotila on ennen kaikkea tila, jossa lapset ja nuoret voivat viettää vapaasti aikaa kohdaten toisia sekä turvallisia nuorisotyön ammattilaisia. Nuorisotilalla on myös mahdollisuus syödä omia eväitä tai keittää teetä/ kahvia.

Nuorisotilatoiminnan keskiössä on lasten ja nuorten kohtaaminen sekä luottamussuhteen rakentaminen. Kirkkonummen kunnan nuorisotilat ovat turvallisia ja päihteettömiä vapaa-ajanviettopaikkoja, joissa lapset ja nuoret kohdataan juuri sellaisina kuin he ovat. Nuorisotiloilla työskentelee nuorisotyön ammattilaisia, joiden kanssa lapset ja nuoret voivat jutella ja

joilta voi kysyä apua niin pieniin kuin haastaviinkin tilanteisiin. Luottamussuhteen rakentuu nuorta voidaan tukea erilaisin nuorisotyön keinoin sekä yhdessä nuorten palveluverkoston ammattilaisten kanssa hyvinkin pitkäjänteisesti.

Keskustan nuorisotila Fyyri

Kunnanvaltuuston hyväksymien Kirkkonummen kuntatalouden vuosien 2020 ja 2021 sopeuttamistoimenpiteiden seurauksena kunnanvaltuusto lakkautti Laajakallion ja Kantvikin nuorisotilat. Päätösten myötä keskusta-alueen nuorisopalvelut keskitettiin Fyyrin tiloissa olevaan nuorisotilaan.

Kirjastotalo Fyyri on avattu asiakkaille lokakuussa 2020, jolloin myös Fyyrin nuorisotila on otettu käyttöön. Fyyrin nuorisotila on avoinna kuutena päivänä viikossa, maanantaista lauantaihin. Koronapandemiasta johtuvista erilaisista palveluihin vaikuttavista rajoituksista huolimatta, vuonna 2021 Fyyrin kävijämäärä oli yhteensä 7401 lasta ja nuorta. Vuonna 2022 kävijämäärä oli yhteensä 17 197 lasta ja nuorta. Fyyrin nuorisotilan avoin nuorisotilatoiminta on osoittautunut keskustan alueella suosituksi ja palveluaikaa on pystytty lisäämään kevään 2023 aikana vastaamaan kysyntää. Fyyrin nuorisotila on avoinna arkisin klo 15.00–20.00-/ 22.00 riippuen viikonpäivästä sekä lauantaisin klo 15.00–22.00. Fyyrin nuorisotilan kävijämäärä on edelleen kasvussa ja tilanteessa 30.10.2023 kävijämäärä on 16 707 lasta ja nuorta.

Vaikutusten arviointi

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kirkkonummella käynnistetään Walkers-nuorisokahvilatoiminta. Toiminnan mahdollistamiseksi tulee tavoitella yhteistyötä seurakuntien, kolmannen sektorin toimijoiden ja vanhempaintoimikuntien kanssa.

Nuorisokahvilatoiminnan perustaminen vaatii taustaorganisaatioksi toimijan, jolla on siihen riittävät henkilöstöresurssit, vaikka toimintaa toteutettaisiin yhdessä eri toimijoiden sekä vapaaehtoisten kanssa. Nuorisokahvilatoiminnan käynnistäminen osaksi nykyistä kunnan nuorisotyön palveluverkostoa lisäisi merkittävästi erityisesti henkilöstöresurssin tarvetta sekä toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi toiminnan perustamisessa ja toteuttamisessa tulee huomioida kahvilatoiminnalle soveltuva tila ja siihen liittyvät vaatimukset. Tällä hetkellä ei ole tiedossa sellaista tilaa, joka soveltuisi suoraan nuorisokahvilan tilaksi. Lisäksi tulee huomioida tilan käyttämiseen liittyvät muut kustannukset: vuokra, kunnossapito, siivouskulut ja toimintaan tarvittava materiaali.

Nuoriso- ja liikuntapalvelujen palveluyksikön nykyisillä resursseilla kahvilatoiminnan käynnistäminen, toiminnan koordinoiminen ja toteuttaminen ei ole mahdollista, vaikka nuorisokahvilatoimintaan saataisiinkin mahdollisesti muita paikallisia yhteistyökumppaneita ja vapaaehtoisia toimijoita. Walkers-toiminnassa vapaaehtoisilla on merkittävä rooli, jolloin vapaaehtoistyön toteutuksessa oleellista on järjestää muun muassa vapaaehtoisten rekrytointi, koulutus, perehdytys ja vakuutukset. Lisäksi vapaaehtoisten työskentelyä on tuettava aktiivisesti ja huolehdittava heidän jaksamisestaan. Vapaaehtoistyön toteuttaminen sekä yhteistyö eri tahojen kanssa vaatii selkeää ja pitkäjänteistä johtamista, toiminnan suunnitelmallista organisoimista sekä henkilöstöresurssia.

Walkers-toiminnan taustalla on hyvin pitkälle samat ennaltaehkäisevän nuorisotyön tavoitteet kuin kunnan järjestämässä nuorisolain mukaisessa nuorisotyössä. Lapset ja nuoret ovat toiminnasta riippumatta tervetulleita toimintaan omina itsenään ja heihin suhtaudutaan myönteisesti, tasa-arvoisesti ja yksilöllisellä tasolla kunnioittavasti. Toiminta on maksutonta, vapaaehtoista sekä avointa kaikille. Toiminnallisesti suurin ero on siinä, että Walkers-nuorisokahvilassa myös päihtynyt nuori otetaan vastaan toimintaan, kun taas kunnan tilat ja toiminta ovat täysin päihteettömiä.

Tällä hetkellä nuorisotyötä toteutetaan kaikkien kolmen kuntakeskuksen: keskustan, Masalan ja Veikkolan alueella muun muassa järjestämällä avointa nuorisotilatoimintaa kolmasluokkalaisista 17-vuotiaisiin. Avoimessa nuorisotilatoiminnassa lapsilla ja nuorilla on mm. mahdollisuus kohdata turvallisia aikuisia sekä muita ikätovereitaan sekä juoda kahvia/ teetä. Ohjaamo puolestaan tarjoaa alle 30-vuotiaille nuorille aikuisille tukea, opastusta ja neuvontaa erityisesti koulutukseen, työhön ja arkeen liittyvissä asioissa. Lisäksi Kirkkonummella toteutetaan kohdennettua nuorisotyötä mm. etsivän nuorisotyön, Ankkuri-toiminnan, ennaltaehkäisevän päihdetyön, yläkouluilla tapahtuvan koulunuorisotyön sekä jalkautuvan nuorisotyön kautta. Kunnan nuorisotyön palvelujen puitteissa myös kaikista vaikeimmassa elämäntilanteessa olevat nuoret voivat jo tulla kohdatuiksi.

Nuorisotyö nähdään ja koetaan yhdeksi tärkeäksi ennaltaehkäiseväksi palveluksi lapsille ja nuorille. Nuorisotyötä tulee jatkossakin tehdä entistä tutummaksi lapsille ja nuorille sekä muille kuntalaisille muun muassa aktiivisella, kohderyhmätavoittavalla viestinnällä.

Nuorisotyön henkilöstöresurssia tarvitsisi lisää jo nykyisen nuorisotyön toiminnan järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Erityisesti viimeisten vuosien ajankohtaisena ilmiönä on tunnistettu tarve kehittää ja toteuttaa nuorisotyötä välittömästi koulupäivän päättymisen jälkeisessä ajankohdassa alakouluikäisten nuorten turvallisen arjen tukemiseksi muun muassa lisäämällä turvallisen aikuisen läsnäoloa ja ohjattua toimintaa. Tätä palvelua ei ole nykyresursseilla pystytty toteuttamaan, ja tämän mahdollistamiseksi onkin esitetty tarve lisäresurssille talousarvion 2024 valmistelun yhteydessä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 13.11.2023 § 91 vuoden 2024 talousarvion, jossa osoitettiin määrärahaa edellä mainitun alakouluikäisten lasten turvallisen arjen toiminnan kehittämiseksi ja toteuttamiseksi.

Nuorisokahvilan käynnistämistä ei tässä tilanteessa nähdä yllä olevan selostuksen mukaisesti tarkoituksenmukaisena.

Nuoriso- ja liikuntapäällikkö Päivi Sorvari on asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.

Päätöshistoria

Kunnanvaltuusto 08.03.2021 § 17

Vihreä valtuustoryhmä jätti kunnanvaltuuston kokouksessa seuraavan aloitteen:

Koronapandemia pitkittyminen vaikuttaa nuorten jaksamiseen ja mielenterveyteen. Etäopetus, sosiaalisten kontaktien ja harrastustoiminnan

rajoittaminen vaikuttavat nuorten pärjäämiseen. Juuri nyt on tärkeää etsiä erilaisia keinoja tukea kirkkonummelaisia nuoria.

Walkers on ennaltaehkäisevää toimintaa, eräänlainen työkalu nuorisotyön ja lastensuojelun välimaastossa. Monet nuoret tunnistavat Walkers-nuorisokahvilan periaatteet, joka erottaa Walkersin muusta nuorisotoiminnasta. Walkersin toimintamalli mahdollistaa sen, että myös kaikista vaikeimmassa elämäntilanteessa olevat nuoret voivat tulla kohdatuiksi nuorisokahvilassa ja olla tervetulleita turvalliseen paikkaan.

Aseman lapset ry on vuodesta 1994 lähtien toteuttanut Walkers-toimintaa eri puolilla Suomea. Parhaillaan Walkers toimii kahdeksalla eri paikkakunnalla, joista lähin on Siuntio. Usein Walkers-toiminnan taustalla on kunta tai kaupunki yhteistyössä seurakunnan kanssa. Walkers-toiminnassa myös vapaaehtoisten rooli on merkittävä, mutta toiminnan järjestää aina riittävän suuri organisaatio. Toiminta on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta.

Kirkkonummella tehdään jo tällä hetkellä arvokasta etsivää nuorisotyötä. Myös Fyyrin uusi nuorisotila on varmasti monelle nuorelle mieluinen paikka, kun se taas joskus voidaan avata. Tässä muuttuneessa maailmantilanteessa nämä toimet eivät kuitenkaan ole riittäviä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Kirkkonummella käynnistetään Walkers-nuorisokahvilatoiminta. Toiminnan mahdollistamiseksi tulee tavoitella yhteistyötä seurakuntien, kolmannen sektorin toimijoiden ja vanhempaintoimikuntien kanssa.

Aloitteen allekirjoittivat seuraavat valtuutetut: Saara Huhmarniemi, Markus Myllyniemi, Emmi Wehka-aho, Reetta Hyvärinen, Anna Kylmänen, Sanni Jäppinen, Krista Petäjäjärvi, Johanna Fleming, Marjut Frantsi-Lankia, Irja Bergholm, Linda Basilier ja Maarit Orko.

Päätös

Kunnanvaltuusto lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.